

C/2024/5369

17.9.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Usprawnienie europejskiej przestrzeni administracyjnej (ComPAct)
(opinia z inicjatywy własnej)**

(C/2024/5369)

Sprawozdawca:	Tom JUNGEN (LU/PES), burmistrz gminy Roeser
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Usprawnienie europejskiej przestrzeni administracyjnej (ComPAct)” COM(2023) 667 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje wyrażony w komunikacie Komisji Europejskiej w sprawie usprawnienia europejskiej przestrzeni administracyjnej (ComPAct) zamiar wspierania współpracy i dialogu merytorycznego, a także przyczynienia się do poprawy zdolności i jakości administracji publicznych na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym w Europie.
2. Podkreśla, że administracje publiczne odgrywają pierwszoplanową rolę we wzmacnianiu jednolitego rynku oraz że sektor publiczny, w którym zatrudnionych jest około 21 % siły roboczej w UE, zarządza rynkiem robót publicznych i dostaw o wartości około 670 mld EUR.
3. Zaznacza, że administracje publiczne bezpośrednio wdrażają około jednej trzeciej budżetu UE, zwłaszcza za pomocą funduszy objętych polityką spójności oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), podczas gdy szczebel lokalny i regionalny odpowiada za zarządzanie 34 % całkowitych wydatków publicznych oraz 56 % całkowitych inwestycji publicznych.
4. Z aprobatą przyjmuje to, że Komisja Europejska uznaje w komunikacie jego wcześniejszą opinię na ten temat ⁽¹⁾ oraz uwzględni niektóre z pomysłów w niej przedstawionych.
5. Wzywa Komisję Europejską i władze publiczne do wzmocnienia wysiłków na rzecz ponownego oszacowania i zmniejszenia obciążeń administracyjnych, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym. Podkreśla, że w tym względzie należy w jak największym stopniu unikać nadmiernie rygorystycznego wdrażania zgodnie z zasadami lepszego stanowienia prawa.
6. Odnotowuje, że stworzenie prawdziwej europejskiej przestrzeni administracyjnej wymaga większych wysiłków. Podkreśla, że po 30 latach wciąż istnieją bariery w sprawnym funkcjonowaniu jednolitego rynku, a nacjonalistyczne postawy utrudniają ich pokonanie.
7. Stwierdza, że chociaż Komisja Europejska przedstawia komunikat w sprawie europejskiej przestrzeni administracyjnej, to prawdziwa przestrzeń tego rodzaju jeszcze nie istnieje i nie może powstać (w ramach jednolitego rynku) bez europejskiej wizji obejmującej interesy krajowe i bez spójnych i skutecznych zasad oraz struktur opartych na wspólnym konsensusie z jasną europejską wartością dodaną. Uznaje w tym względzie rolę, jaką mogą odegrać regiony i ich władze publiczne, ponieważ często wykracza ona poza granice państw.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Poprawienie zdolności administracyjnych władz lokalnych i regionalnych w celu wzmocnienia inwestycji i reform strukturalnych w latach 2021–2027 (Dz.U. C 79 z 10.3.2020, s. 25).

8. Pozytywnie ocenia to, że w sprawozdaniu Enrica Letty pt. „Much More Than a Market” (Znacznie więcej niż rynek) zdecydowanie popiera się wzmocnienie zdolności administracyjnych w celu zwiększenia wpływu. Zwraca zwłaszcza uwagę na analizę, zgodnie z którą od czasu kryzysu finansowego lat 2007–2008 ograniczenia budżetowe znacznie utrudniają wysiłki modernizacyjne administracji publicznej i jej zdolność do rekrutacji i zatrzymywania wykwalifikowanych pracowników, co doprowadziło do nierównomiernego, a niekiedy niepełnego wdrażania aktów prawnych UE w całej UE. Dlatego też popiera propozycję ustanowienia nowego instrumentu dotyczącego Paktu na rzecz wzmocnienia współpracy i wiedzy fachowej administracji europejskich (PEACE), który mógłby pobudzić inwestycje i reformy administracji publicznej, a także wesprzeć grupy administracji publicznej lub poszczególne osoby mające podobne problemy lub aspiracje. Ponawia apel Enrica Letty, by przeznaczono na ten instrument odpowiedni budżet, który umożliwi Komisji dzielenie się wiedzą fachową właśnie w celu poprawy funkcjonowania administracji publicznej.

9. Podkreśla, że Komisja Europejska opisuje wprawdzie ogólne założenia dotyczące europejskiej przestrzeni administracyjnej, lecz w komunikacie brakuje jasnej wizji elementów, z których miałyby się składać taka transgraniczna i europejska przestrzeń administracyjna.

10. Z zadowoleniem przyjmuje Instrument Wsparcia Technicznego (TSI), który jest głównym programem UE wspomagającym administracje publiczne, w tym na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ostrzega jednak, że wiele administracji publicznych, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym, nie zdaje sobie sprawy ze wszystkich możliwości związanych z TSI. Wzywa Komisję Europejską do zwiększenia wysiłków w zakresie komunikacji oraz do rozwijania kampanii uświadamiających.

11. Ma świadomość, że państwa członkowskie mają różne szczeble struktur rządowych i że prawodawstwo musi być dostosowane do wszystkich struktur. Popiera wysiłki na rzecz decentralizacji oraz starania państw członkowskich na rzecz zaangażowania niższych szczebli sprawowania rządów w opracowywanie i wdrażanie aktów prawnych dotyczących polityki. Podkreśla jednak, że pomyślnie wdrożenie wymaga nie tylko działań, lecz również przekazania odpowiedniemu szczeblowi środków finansowych.

12. Zaznacza, że celem ComPact jest wspieranie współpracy administracyjnej poprzez rozwijanie zasobów kadrowych za pomocą programu umiejętności, wzmocnienie transformacji cyfrowej oraz kierowanie transformacją ekologiczną. Wiele administracji publicznych stoi jednak przed pilnym dodatkowym wyzwaniem: niżem demograficznym, drenażem mózgow, starzeniem się pracowników i koniecznością przyciągnięcia młodych ludzi do tego sektora, przyszłymi niedoborami wykwalifikowanej siły roboczej na całym rynku pracy i zwiększoną konkurencją o dostępną siłę roboczą.

13. Zaznacza, że określając wyzwania stojące przed administracją publiczną państw członkowskich oraz lokalnymi i regionalnymi organami administracji publicznej, trzeba uwzględnić zróżnicowanie terytorialne ze względu na różnorodność struktur, tradycji, zasobów i zdolności. Dlatego też uważa, że europejska przestrzeń administracyjna oferuje możliwości, ale mogą się utrzymywać regionalne i lokalne różnice we wdrażaniu.

14. Podkreśla, że wiele obszarów wiejskich, regionów w niekorzystnym położeniu, a także ludzi (którzy z różnych powodów nie mają dostępu do narzędzi cyfrowych) napotyka problemy z dostępnością ze względu na brak infrastruktury, szybkiego internetu lub umiejętności. Zaznacza, że nawet w tej służbie publicznej, która przeszła całkowicie na technikę cyfrową, obywatelki i obywatele muszą mieć możliwość korzystania w samorządzie lokalnym ze wsparcia publicznego jako usługi świadczonej w interesie publicznym.

15. Apeluje o opracowanie ambitniejszej strategii w oparciu o deklarację strasburską w sprawie wspólnych wartości i wyzwań stojących przed europejskimi administracjami publicznymi, w której państwa członkowskie wyraźnie wyraziły gotowość do przekształcenia administracji publicznej, krzewienia wymiany dobrych praktyk i pogłębienia współpracy między sobą.

16. Zaleca, aby tworzenie europejskiej przestrzeni administracyjnej wykraczało poza współpracę między administracjami krajowymi na szczeblu krajowym oraz by odnowiona deklaracja strasburska położyła nacisk zwłaszcza na administrację publiczną na szczeblu niższym niż krajowy.

17. Pochwala stałą współpracę Komisji Europejskiej z partnerskimi organami administracji za pośrednictwem uzupełniających się sieci – grupy ekspertów ds. administracji publicznej i Europejskiej Sieci Administracji Publicznej. Wzywa do aktywniejszego zaangażowania administracji publicznej na wszystkich szczeblach, stosownie do potrzeb.

18. Proponuje, aby w ramach szkolenia urzędnicy służby cywilnej uczestniczyli w stażach lub tymczasowych praktykach zawodowych w miejscu innym niż to, w którym zostali przyjęci do pracy: w innym organie publicznym w tym samym państwie członkowskim lub nawet w innym kraju. Dostrzega bariery językowe, które mogą to utrudniać, i zaleca wykorzystanie sztucznej inteligencji i technologii tłumaczenia w celu jak największego ich pokonania. Proponuje szczególnie skupienie się na tej wymianie, która może być pierwszym krokiem w kierunku tworzenia miast bliźniaczych, i podkreśla wyzwania, jakie może ona przynieść w regionach oddalonych lub regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu.

19. Podkreśla pozytywny wynik nowego aktu w sprawie Interoperacyjnej Europy, dzięki któremu europejska administracja publiczna stanie się bardziej racjonalna pod względem kosztów, gdyż umożliwi on powiązanie różnych szczebli ponad granicami i stworzenie rzeczywistych przestrzeni do nauki z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Apeluje o wyjaśnienie związku między rozporządzeniem w sprawie ComPact a rozporządzeniem w sprawie interoperacyjności oraz innymi odpowiednimi przepisami i przestrzeniami danych, ponieważ niektóre narzędzia, takie jak np. utworzenie centrów wsparcia w ramach Interoperacyjnej Europy, mogą być również wykorzystywane w ramach tej przestrzeni danych.

20. Ubolewa, że podczas opracowywania ComPact nie przeprowadzono formalnych konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz partnerami społecznymi UE. Podkreśla znaczenie uwzględnienia w Programie lepszego stanowienia prawa informacji zwrotnych od szczebla niższego niż krajowy z wykorzystaniem sieci centrów regionalnych KR-u, narzędzi weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich lub oceny oddziaływania terytorialnego.

21. Podkreśla znaczenie osiągnięcia celu cyfrowej dekady, którym jest udostępnienie w internecie wszystkich kluczowych usług publicznych do 2030 r., co zwiększy wydajność i dostępność tych usług, i pozytywnie odnosi się do wysiłków Komisji Europejskiej, by uczynić z tego celu główny aspekt europejskiej przestrzeni administracyjnej. Podkreśla potrzebę zapewnienia każdemu obywatelowi dostępu do zaktualizowanych umiejętności cyfrowych i infrastruktury cyfrowej oraz organizowania ukierunkowanych sesji szkoleniowych dla osób posiadających ograniczone zdolności cyfrowe. Zauważa jednak trudności we wdrażaniu ComPact w związku z harmonogramem decyzji i dostosowaniami niezbędnymi dla zaspokojenia przyszłych potrzeb na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

22. Ze względu na to, że Unia stoi w obliczu swojego największego rozszerzenia z uwagi na rosnącą liczbę krajów kandydujących, KR popiera cel ComPact, którym jest lepsze i częstsze włączanie krajów kandydujących w wymiany praktyk z państwami członkowskimi UE. Podkreśla, że byłoby to zgodne z ideą upowszechnienia dobrej, profesjonalnej i bezstronnej administracji, która jest jednym z kryteriów rozszerzenia UE.

23. Wnosi, by państwa członkowskie stawiły czoła wyzwaniom dotyczącym zdolności administracyjnej na wszystkich szczeblach sprawowania rządów w swych średniookresowych planach fiskalno-strukturalnych, które mają zostać przedłożone w zreformowanych ramach zarządzania gospodarczego do września 2024 r.

Bruksela, dnia 20 czerwca 2024 r

Vasco ALVES CORDEIRO
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów